

Bortom järnridån I:

Filipstadsbo skildrar sina intryck av esperanto-kongress i Budapest

Efter något över en veckas vistelse i Budapest kan det endast bli ytliga reflexioner, om man ska försöka redovisa sina intryck. Ärendet var ju att besöka en världskongress för esperanto, men om vad som förekom på denna kongress återkommer jag i en följande artikel.

Budapest är en ganska stor stad, 1,9 miljoner invånare. Staden är mycket vacker, särskilt utefter Donau. Där är också de förstnämnda officiella byggnaderna belägna, såsom parlamentet, vetenskapsakademien m. fl. Dessa institutioner ligger i stadsdelen Pest, som alltigenom ger intryck av pulserande liv.

På andra sidan av Donau, i stadsdelen Buda, som är äldst, ligger kungliga slottet, från 1400-talet. Där pågick omfattande reparationer, men om det gällde militära skador fick jag inte klart för mig. Hela omgivningen där verkade höra hemma i en saga ur Tusen och en natt.

Inte långt därifrån ligger Matias- eller Kröningskyrkan, som har en ståtlig exteriör, men är mycket mörk inuti. På tal om kyrkor frågade jag vår guide på en rundresa hur många kyrkor det finns i staden (jag har inte kunnat finna någon uppgift därpå). Ungefär ett 50-tal fick jag till svar. De som jag såg närmare på, verkade välhållna.

I stadsdelen Buda är stora höjder, där man har förtjusande utsikter över de trakterna kring Donau, med de fem vackra broarna, samt över stora delar av staden. Flodens största bredd är 500 metertoch på det bredaste stället är en långsmal ö, Margit-Sziget, där det finns badmöjligheter för 20.000 personer.

Att Ungern är strängt avskilt från väst-världen blir man påmind om redan här hemma, om man går till en bank för att växla till sig ungersk valuta. Det går nämligen inte. Men dollars är användbara, fastän affärerna inte får ta emot dollars. De ska först växlas i landets valuta, forinter som går ca 23 på en dollar. Det finns inga privata affärer eller företag.

Men staden Budapest hade gjort allt för att underlätta vår vistelse. Bland de dokument, som varje deltagare fick vid ankomsten, var en fribiljett till alla stadens trafikmedel. Det tog förstås lite tid, innan alla lärt sig att rätt utnyttja denna fördel, därför att kartan inte tillräckligt tydligt angav vart bussarna eller spårvagnarna gick och var man skulle byta. Det finns över 70 trafiklinjer plus en tunnelgata, som går bara i en gata. Om man åkte för långt så riskerade man att komma för sent, men det kostade ju inget att åka lite fram och tillbaka. Många åkte taxi för att komma i rätt tid.

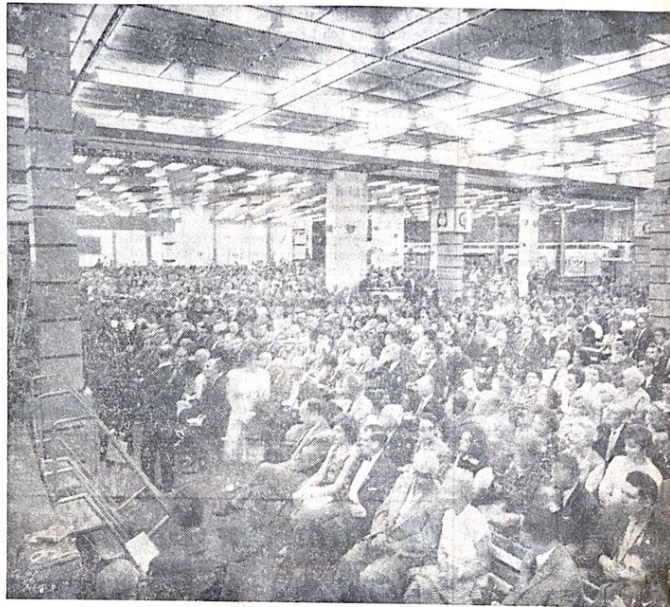
Språksvårigheterna kom också med i bilden, för trafikpersonalen kunde i regel bara ungerska. De som var gamla nog att minnas Frans Josefs tid hade läst tyska i skolan, men nu är det språket utbytt mot ryska. Jag frågade finska esperantister om de förstod ungerska, men det gjorde de inte. Möjligen något enstaka ord.

Att Ungern har svårt med sin ekonomi var lätt att se. Bl. a. förekom mycket få personbilar mot vad vi är vana vid och nästan ingen maskinell utrustning för gatuarbeten. Förekommande schaktningar utfördes med spade, och gatsopning av fruntimmer.

Vid en bankett hade jag som bordsdam en fru från Budapest och hon pratade en hel del. Bl. a. frågade hon om svenska förhållanden. Hon undrade om man vågade skriva något kritiserande om regeringen i tidningarna. När jag förklarade hur respektlösa vi är, sa hon: "Men kungen vågar väl ingen kritisera?"

4.000 deltagare från 40 länder

Om mottagandet av oss espe-

I esperantokongressen deltog 4.000 deltagare från ett 40-tal länder. Några av dem ses på den här bilden, tagen vid kongressens öppnande. Filipstad representerades av Karl Härnquist, som i två artiklar berättar om sina intryck från resan.

rantister finns inget annat än gott att säga. Som nämnts fick vi åka gratis hur mycket vi ville och vid kongressens öppnande infann sig Budapests överborgmästare samt en representant för regeringen och höll välkomsttal. Båda betonade, att de hoppades mycket av det internationella språket, särskilt som fredsfaktor.

Kongressen hade samlat omkr. 4.000 deltagare från ett 40-tal länder, ur alla världsdelar. För tusentals människor har esperantokongresserna blivit det stora sommaräventyret, träffpunkten med vänner från fjärran länder, som man lärt känna vid tidigare sådana kongresser eller genom korrespondens. Man lever sedan på minnen och ser med glad förväntan fram mot kommande års kongress.

Även den som mera sporadiskt kommer med i kretsen ett eller annat år, känner en viss tjusning av att befinna sig i denna verkligt internationella miljö, där inga språkgränser existerar. Man kommer osökt att tänka på ett yttrande av professor Björn Collinder vid en diskussion om esperanto i Stockholms konserthus, för något år sedan: "Språkfrågan är löst, enda hindret är fördomarna."

Jag satt en kväll i ett blandat lag, som pratade kongressminnen och det kunde låta ungefär så: "Kommer du ihåg förra året i Tokio? Eller den gången i Paris, eller i Haag för två år sedan? Du reser väl till Tel Aviv nästa år?"

Lördagen den 30 juli börjades det med en bekantskapsträff (interkoma vespero) utan annat program än musik och förfriskningar. Man sökte gamla vänner och många ropades upp i högtalare, särskilt om det gällde brev-

kontakter, som man inte träffat personligen.

Jag återkommer i en andra artikel för att berätta om vad som förekommer på en internationell kongress av detta slag.

Karl Härnquist

66